

Обобщение на информацията от отчетните данни на общините за финансовото им състояние към края на второто тримесечие на 2022 г.

Анализът на данните в края на второто тримесечие на 2022 г., спрямо края на 2021 г., както и спрямо същия период на 2021 г., показва следното:

Показатели за финансова самостоятелност

Средният дял на приходите в общите постъпления за страната е 34,61 %, спрямо 31,62 % в края на 2021 г., като запазва приблизително същото равнище спрямо същия период на миналата година - 34,58 %. Броят на общините, които отчитат дял на приходите от общите постъпления по-висок от средния за страната, е 48, спрямо 47 в края на месец юни 2021 г., при 40 общини към края на предходната година.

Средният за страната дял на покритие на разходите за местни дейности с приходи нараства до 117,32 %, спрямо 86,66 % в края на миналата година. Стойността на показателя се повишава и спрямо същия период на миналата година, когато е била 110,41 %, като 53 общини постигат резултат над средното за страната (60 са към същия период на миналата година и 55 - към края на 2021 г.).

Приходите превишават разходите за местни дейности към края на тримесечието при 30 % от общините, или 79 общини. През същия период на миналата година този брой е бил 77, а към края на 2021 г. – са едва 31 общини.

Показатели за финансова устойчивост и ефективност

- Бюджетното салдо спрямо общите постъпления по отчет към края на второто тримесечие на 2022 г. е 16,65 % на национално ниво (14,47 % към същия период на миналата година и 2,46 % - в края на 2021 г.). Броят на общините, отчитащи резултат над средния е 94, 103 са към края на второто тримесечие на 2021 г. и 131 - към края на 2021 година. Бюджетното салдо на общините на национално ниво е положително в размер на близо 845,1 млн. лв., поради което и делът му от общите постъпления е положителна величина.
- Общият размер на общинския дълг към 30.06.2022 г. е приблизително 1 357,6 млн. лв., като намалява с 45,0 млн. лв. спрямо същия период на миналата година и с 36,9 млн. лв. спрямо края на 2021 г. Средното за страната равнище на размера на дълга, като процент от планираните приходи, изравнителна субсидия и други трансфери за местни дейности е 38,94 % (44,87 % е към 30.06.2021 г. и 42,71 % - към края на същата година). Общините използват дългосрочни заеми както за съфинансиране на европейски проекти и програми, така и за реализирането на значими инвестиционни проекти. Важен показател, който е индикатор за финансова дисциплина в общината, не е размерът на дълга като обща сума, а дали погашенията по него са правилно планирани и бюджетно разчетени, така че да не превишават фискалното правило по чл. 32, ал. 1 от ЗПФ.
- Към края на наблюдавания период размерът на просрочените задължения по бюджетите на общините е 99,9 млн. лв., като намалява с 8,3 млн. лв. спрямо юни 2021 г. и с 18,9 млн. лв. спрямо размера към 31.12.2021 г.
- Население на един общински служител – средната стойност на показателя е 280 за юни 2022 г., колкото е към 30.06.2021 г. и 281 към края на 2021 година. Общините с показател над средната стойност са 44 към края на текущото тримесечие.
- Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи е 57,86 %, а за същия период на миналата година и към края на 2021 г. е съответно 58,76 % и 57,24 %. Общините

с показател над средните стойности са съответно 177 при 193 за същия период на миналата година и 176 към края на 2021 г.

Показател за инвестиционна активност - дял на капиталовите разходи в общите разходи

Към края на текущото тримесечие при общините се наблюдава слаба инвестиционна активност – 7,89 %, като тя намалява с 3,19 процентни пункта, в сравнение с данните към края на 2021 г., когато средната стойност на този показател за страната е 11,09 %. Средното равнище на инвестиционната активност се влошава спрямо същия период на миналата година - 8,75 %.

Броят на общините, които имат дял на капиталовите разходи по-висок от средното равнище за страната в края на второто тримесечие на 2022 г. е 122, при 111 за същия период на 2021 г. и 133 - към края на 2021 г. Едва 7 общини имат ниво на този показател над 30 % (съответно 15 са в края на предходната година и 12 - към 30.06.2021 г.).

Други показатели за финансовото състояние на общините

- Наличните в края на юни 2022 г. задължения за разходи към годишния размер на разходите на общините са 2,8 % (2,6 % към 30.06.2021 г. и 5,8 % - към 31.12.2021 г.). Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 72 (91 са за същия период на миналата година и 64 - към края на 2021 г.). Към 30.06.2022 г. в 9 общини задълженията за разходи към годишния размер на разходите превишава 15 на сто (при 9 общини за същия период на миналата година и 11 към края на 2021 г.).

Общини с най-голям дял на задълженията за разходи, спрямо годишните разходи:

Доспат	41,5 %
Струмяни	41,0 %
Белоградчик	28,7 %
Кресна	27,4 %
Септември	26,5 %

- Наличните в края на юни 2022 г. поети ангажименти за разходи по бюджета на общината към годишния размер на разходите на национално равнище са 33,5 % (34,4 % са към 30.06.2021 г. и 42,5 % - към 31.12.2021 г.) по данни от сборните оборотните ведомости на общините. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 74, колкото са към края на предходната година (при 73 са за същия период на миналата година). Към 30.06.2022 година в 31 общини размерът на поетите ангажименти за разходи към годишния размер на разходите превишава 50 на сто.

Общини с най-голям дял на поетите ангажименти за разходи, спрямо годишните разходи:

Минерални Бани	184,7 %
----------------	---------

Карлово	126,9 %
Главиница	91,7 %
Драгоман	83,6 %
Перущица	83,0 %

- Делът на просрочените задължения по бюджета от годишния размер на разходите на национално равнище към края на второто тримесечие спада до 0,9 %, при 1,4 % към края на предходната година 1,1 % за същия период на миналата година. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, намалява до 63 (62 са към 30.06.2021 г. и 65 – към 31.12.2021 г.). Към края на второто тримесечие на 2022 г. общините с просрочени задължения, които превишават 5 на сто от годишния размер на разходите, са 14, докато към същия период и края на миналата година са съответно 21 и 20 общини.

Общини с най-голям дял на просрочените задължения, спрямо годишните разходи:

Доспат	42,0 %
Струмяни	35,8 %
Белоградчик	27,1 %
Димово	20,9 %
Велинград	19,2 %

- Общините с отрицателно бюджетно салдо към края на второто тримесечие на 2022 г. са 52 (за сравнение към 30.06.2021 г. са 63, а към края на 2021 г. – 101), като най-голям дефицит се отчита в следните общини:

	/лв. /
Чирпан	-4 109 481
Кърджали	-3 973 371
Пирдоп	-3 555 417
Неделино	-2 423 067
Сухиндол	-2 117 202

ОБЩИНИ С ФИНАНСОВИ ЗАТРУДНЕНИЯ

За общините, за които въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите, оборотните ведомости и информацията в Регистър общински дълг, и по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси към края на 2021 г. се установи, че отговарят на три и повече от критериите по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ и са определени съгласно тази законова разпоредба като общини с финансови затруднения, данните за финансовото състояние към 30.06.2022 г. са следните:

Просрочените задължения по бюджета са в размер на 22,5 млн. лв.

Спрямо същия период на миналата година размерът на просрочените им задължения се е намалил общо с 2,8 млн. лв. в резултат на намалението в 6 общини общо с 3,4 млн. лв. и на увеличението в една от тях с 0,6 млн. лв. Спрямо края на 2021 г. се наблюдава намаление на просрочените задължения с 1,5 млн. лв., като намалението е отчетено при всички 7 общини.

Задълженията за разходи по бюджета са в размер на 34,1 млн. лв.

Задълженията за разходи на общините с финансови затруднения са се намалили, спрямо същия период на миналата година, с 0,7 млн. лв. (при 6 общини има намаление с 1,7 млн. лв., а при една – увеличение с 1,0 млн. лв.). Спрямо края на 2021 г. увеличението в размера на

задълженията е 0,8 млн. лв., като е реализирано в резултат на увеличение с 1,4 млн. лв. в 4 от общините и на намаление с 0,6 млн. лв. в 3 общини.

Поетите ангажименти са в размер на 75,9 млн. лв.

Поетите ангажименти са се увеличили с 14,6 млн. лв., спрямо същия период на миналата година, което е в резултат на увеличението с 22,0 млн. лв. в 4 от общините и на намаление със 7,4 млн. лв. при 3 общини с финансови затруднения. Спрямо края на 2021 г. се наблюдава увеличение с 6,3 млн. лв., произтичащо от увеличение при 6 общини в размер на 8,3 млн. лв. и намаление при една община в размер на 2,0 млн. лв.

За общините Ветрино и Борован, определени като общини с финансови затруднения през 2022 г., на база условието по чл. 95, ал. 1 от ЗДБРБ за 2022 г. наличните към края на второто тримесечие на 2022 г. **задължения към доставчици в отчетна група сметки за средства от Европейския съюз (СЕС)** са в размер на 0,07 млн. лв.

Задължения към доставчици в СЕС на тези две общини са се намалили с 0,06 млн. лв., спрямо същия период на миналата година. Спрямо края на 2021 г. се наблюдава намаление в общ размер на 7,10 млн. лв.

Към 30.06.2022 г. общините Чепеларе, Неделино и Созопол изпълняват планове за финансово оздравяване, за които са отпуснати заеми на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ. Заемите на общините са отпуснати през 2020 г. Плановите и на трите общини са за периода 2020-2022 г. и процедурите за финансово оздравяване и при трите общини приключват в края на 2022 година. Тези общини изготвиха и изпратиха за съгласуване планове за оздравяване, в които си поставят цели за финансово оздравяване, които включват мерки за увеличаване на приходите и оптимизиране и ограничаване на разходите в годишен и средносрочен план, изготвени на база на обективен анализ на основни финансови показатели. Целта е да бъде намален дефицитът по бюджета, както и ограничаване на необезпечените и просрочени задължения и да бъдат въведени конкретни мерки за подобряване на процеса на управление на общинските финанси. Обобщена информация за планирания общ финансов ефект, заложените за разплащане просрочените задължения и размера на отпуснатия безлихвен заем, отпуснат за целите на изпълнение на плана за финансово оздравяване на общините Созопол, Неделино и Чепеларе, които през 2022 г. ще продължат да изпълняват съгласувани планове за финансово оздравяване, са представени в таблицата по-долу:

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Остатъчен размер на заема към 30.06.2022 г.	Размер на просрочените задължения и др. плащания за погасяване по плана	/в лева/ Общ планиран ефект от изпълнение на мерките от общината
5210	Созопол	03.07.2020 г.	1.12.2022	2 960 000	740 000	4 874 789	5 588 883
7107	Неделино	03.07.2020 г.	1.12.2022	3 000 000	3 000 000	3 098 084	3 421 881
7110	Чепеларе	24.04.2020 г.	1.12.2022	2 500 000	2 500 000	4 103 756	4 578 036
Общо:				8 460 000	6 240 000	12 076 629	13 588 800

На основание чл. 130з, ал. 4 от ЗПФ кметовете на общини докладват на тримесечие на министъра на финансите за изпълнението на плана за финансово оздравяване, за който е отпуснат заем по чл. 130ж, ал. 1 от закона.

На база на информацията от докладите на кметовете, в изпълнение на чл. 130з, ал. 4 от ЗПФ, публикувани и на интернет страниците на общините, към 30.06.2022 г. община Созопол е постигнала съгласувания с плана за финансово оздравяване общ ефект. Постигнатият общ финансов ефект от изпълнение на мерките при община Чепеларе и община Неделино е в по-малки размери от съгласуваното в плановете им за оздравяване.

Към 30.06.2022 г. размерът на задълженията за разходи, наличните ангажименти за разходи и просрочените задължения по бюджета и на трите общини намаляват спрямо размерът им към края на годината преди отпускането на заема за финансово оздравяване. Община Неделино и община Чепеларе не спазват съгласувания с плана за оздравяване график за погасяване на просрочените задължения.

Към 30.06.2022 г. община Созопол отчита положително бюджетно салдо, докато салдата в отчетите на бюджетите при общините Неделино и Чепеларе са отрицателни.

С писмата за предоставяне на безлихвения заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ е определен крайният срок за възстановяване на заема – най-късно до 01.12.2022 г. Община Созопол е възстановила общо 2 220 000 лв. по заема за оздравяване, като спазва разчетените в плана за оздравяване вноски. Община Неделино и община Чепеларе не са издължили, както вноските за второ тримесечие на 2022 г., така и заложените за погасяване вноски от предходните тримесечия.

През м. юни 2022 г., на основание чл. 106 от ЗПФ, остатъчният размер на дължимия просрочен заем по чл. 130ж, ал. 1 от същия закон на община Белово е прихванат. При община Белово към края на второ тримесечие на 2022 г. остава дължима лихвата за непогасения в срок заем. След прихващането през м. юни 2022 г., на основание чл. 106 от ЗПФ, остатъчният размер на дължимия заем на община Симитли, която е с приключила процедура по финансово оздравяване в края на 2020 г., е 0,12 млн. лв.

/в лева/

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Остатъчен размер на заема към крайният срок за погасяване	Остатъчен размер на заема към 30.06.2022 г.
5111	Симитли	22.12.2017 г.	1.12.2020	3 500 000	2 940 500	124 100

ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Просрочените задължения на общините към 30.06.2022 г. са в размер на **105,8 млн. лв.**, в т.ч. по бюджета на общините – **99,9 млн. лв.**

Просрочените задължения по бюджетите на общините са формирани от 117 общини (44 % от общия брой общини), 148 общини завършват второто тримесечие на 2022 г. без просрочени задължения по бюджетите си. Сравнено със същия период на миналата година, намаление на просрочените задължения отчитат 28 % (74 общини), като общият размер на реализираното от тях намаление е близо 25,8 млн. лв. За същия период 41 общини (16 % от всички) увеличават просрочените си задължения в рамките на една година общо с 17,5 млн. лв.

В делегираните от държавата дейности просрочените задължения са в размер на 2,1 млн. лв. и съставляват около 2,1 % от размера на просрочените задължения по бюджетите на общините.

Размерът на просрочените задължения по бюджетите по области е, както следва:

Област	Юни 2021 г.	Декември 2021 г.	Юни 2022 г.	Изменение Юни 2022 г. - Юни 2021 г.	Изменение Юни 2022 г. - Декември 2021 г.
	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./
Благоевград	14 626 468	14 973 685	12 101 943	-2 524 525	-2 871 742
Бургас	3 844 404	2 391 114	2 014 597	-1 829 807	-376 517
Варна	999 573	1 076 720	808 693	-190 880	-268 027
Велико Търново	1 195 296	2 565 760	1 633 185	437 889	-932 575
Видин	8 262 801	7 514 942	7 577 027	-685 774	62 085
Враца	1 579 213	3 198 547	3 138 317	1 559 104	-60 230
Габрово	37 184	44 517	2 051	-35 133	-42 466
Добрич	3 360 391	1 067 496	629 310	-2 731 081	-438 186
Кърджали	10 445 168	12 888 039	12 301 800	1 856 632	-586 239
Кюстендил	1 939 598	12 144 490	11 050 934	9 111 336	-1 093 556
Ловеч	0	0	0	0	0
Монтана	791 929	1 725 434	1 177 861	385 932	-547 573
Пазарджик	27 221 734	26 822 936	24 511 863	-2 709 871	-2 311 073
Перник	9 035 042	3 594 740	3 554 739	-5 480 303	-40 001
Плевен	299 511	1 460 332	230 959	-68 552	-1 229 373
Пловдив	1 333 046	2 668 125	1 536 626	203 580	-1 131 499
Разград	190 351	403 510	400 186	209 835	-3 324
Русе	479 964	451 776	480 295	331	28 519
Силистра	1 439 010	1 807 513	761 202	-677 808	-1 046 311
Сливен	394 470	67 880	61 440	-333 030	-6 440
Смолян	9 598 610	9 428 357	9 308 734	-289 876	-119 623
София - град	807 625	1 061 828	958 376	150 751	-103 452
София	2 862 456	2 676 599	1 534 817	-1 327 639	-1 141 782
Стара Загора	4 411 745	3 346 413	917 081	-3 494 664	-2 429 332
Търговище	14 436	131 416	19 222	4 786	-112 194
Хасково	1 398 103	3 621 211	1 574 494	176 391	-2 046 717
Шумен	0	6 232	0	0	-6 232
Ямбол	1 573 118	1 573 118	1 573 118	0	0
Общо	108 141 246	118 712 730	99 858 870	-8 282 376	-18 853 860

В сметките за средства от Европейския съюз (СЕС) и в другите сметки и дейности просрочените задължения са 6,0 млн. лв., или 5,6 % от общия размер на просрочените задължения на общините.

Общата сума на просрочените задължения на общините намалява с приблизително 19,3 млн. лв. спрямо края на 2021 г. и с 19,0 млн. лв. спрямо същия период на миналата година.

**Динамиката в размера на просрочените задължения по бюджетите на общините е
както следва:**

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
31.12.2017 г.	146,1
31.12.2018 г.	122,2
31.12.2019 г.	171,8
31.12.2020 г.	127,8

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
31.12.2021 г.	118,7
31.03.2022 г.	120,3
30.06.2022 г.	99,9

НАЛИЧНИ СРЕДСТВА

Към 30.06.2022 г. общините отчитат налични средства в размер на 2 859,5 млн. лв., от които 2 499,8 млн. лв. отчетени по бюджетите, 196,0 млн. лв. в сметките средства от Европейския съюз и 163,6 млн. лв. наличност по набирателни сметки.

Отчетените по бюджетите на общините наличности към края на юни 2022 г., се увеличават с 900,6 млн. лв. спрямо декември 2021 г. и със 479,6 млн. лв. спрямо юни 2021 г. С най-голям относителен дял е отчетената наличност в левове по сметки в края на периода – над 96,4 % от отчетените средства или 2 410,2 млн. лв.

Спрямо края на предходната годината общият размер на наличните средства на общините нараства с 782,7 млн. лв., а увеличението спрямо същия период на 2021 г. е 208,1 млн. лв., тъй като размерът на наличните средства в сметките за средства от Европейския съюз намалява спрямо наблюдаваните периоди, компенсирайки част от общото увеличение.

Увеличението на наличностите по бюджетите на общините се формира от средства от предоставени по чл. 51 от ЗДБРБ за 2022 г., собствени приходи и налични средства от преходен остатък. Наличностите по сметките за СЕС се формират от получени средства за изпълнение на европейски проекти. Средствата по набирателните сметки се формират от преведени депозити и гаранции и подлежат на възстановяване.

ОБЩИНСКИ ДЪЛГ

Общинският дълг и общинските гаранции към 30.06.2022 г. възлизат на 1 358,6 млн. лв., в т. ч. 697,8 млн. лв. вътрешен (51,4 %) и 660,8 млн. лв. (48,6 %) външен дълг. Голяма част от общинския дълг и общинските гаранции - 1 102,3 млн. лв. (81,1 %), са предназначени за финансиране на инвестиционни проекти. Дългът на Столична община формира 45,7 % от общия размер на дълга. Спрямо края на 2021 година, размерът на общинския дълг и общинските гаранции намалява с 37,0 млн. лв., което се дължи на намаление на размера на външния дълг с 30,3 млн. лв. и намаление на размера на вътрешния дълг с 6,7 млн. лв.

Усилията на Министерството на финансите продължават в посока да се подобри и ефективността на управление на общинските бюджети. Препоръчително е общините да приемат и изпълняват планове за финансово оздравяване при наличие не само на три или повече от показателите по чл. 130а от ЗПФ, но и при индикации за достигане на критичните стойности по един или повече от всички наблюдавани показатели. По този начин местните власти ще преодолеят и елиминират своевременно риска да нарушат фискалните правила и параметри по ЗПФ.